

Oponentský posudek na habilitační práci: JUDr. Daniel Bednár, PhD. – „Postmoderné výzvy mezinárodního práva ozbrojených konfliktů“

Posuzovaný habilitační spis je monografie (126 s.) JUDr. Daniela Bednára, PhD., vydaná nakladatelstvím Wolters Kluwer v Praze. Autor se ve své publikační činnosti zabývá především oblastí mezinárodního práva ozbrojených konfliktů. Z tohoto pohledu není volba tématu náhodná, ale představuje určité vyvrcholení jeho dosavadní vědecké práce, zčásti publikované v časopisech a sbornících.

Hned v úvodu je třeba uvést, že jde o poměrně stručnou, ale originální a důkladně zpracovanou monografii k tématu, které takto nebylo dosud ve slovenské literatuře zpracováno. V tom jistě spočívá zásluha autora, včetně toho, že zasadil konkrétní problémy výkladu, aplikace a případného rozvoje mezinárodního humanitárního práva do kontextu postmoderní situace. Je třeba též ocenit, že autor pracoval jak s primárními zdroji, tak s poměrně reprezentativním výběrem české, slovenské a zahraniční literatury.

Pokud jde o strukturu práce, je vcelku adekvátní zvolenému tématu. Vedle úvodu a závěru se práce člení do tří rozsáhlých, ještě vnitřně strukturovaných částí. Kromě toho rukopis obsahuje Seznam zkratk a seznam literatury.

Úvodní část plní roli předmluvy, ve které autor vysvětluje cíle a strukturu práce, spíše než metodologického úvodu. To je přijatelné vzhledem k tomu, že monografie by zřejmě měla zčásti sloužit pro praxi. Autor zde také explicitně vymezuje některé cíle práce. Jako primární cíl si dává zodpovědět otázku, do jaké míry je *právní řád Slovenské republiky* jako členského státu OSN a NATO připravený adekvátně reagovat na postmoderní výzvy práva ozbrojených konfliktů. Sekundární otázkou pak je formulovat případné návrhu *de lege ferenda* tam, kde analýza prokázala nedostatečnou vnitrostátní úpravu. Autor pak v jednotlivých kapitolách podrobně ukazuje, kde je slovenská úprava v souladu s mezinárodními závazky, ale také kde není adekvátní, popřípadě chybí. To je jistě cenné a pro praktické využití práce důležité, ale pro habilitační spis by to nestačilo. Naštěstí autor kromě deklarovaných cílů sledoval a úspěšně naplnil i další cíl (z pohledu recenzenta zásadní), a to *mezinárodněprávní analýzu* tří identifikovaných výzev práva ozbrojených konfliktů.

Stejně tak musí recenzent kriticky (ale vlastně pochvalně) ocenit to, že navzdory deklarované aplikaci postmodernity na mezinárodní humanitární právo (s. 14-15) se autor od

postmoderního narativu rychle vrátil k poctivé a důkladné právní analýze nových problémů (nové reality) ve vztahu k dosavadní a zčásti rozvíjející se úpravě MHP.

Autor na začátku správně identifikoval čtyři hlavní nové výzvy MHP v postmoderním světě, a to (1) proliferaci nestátních aktérů, (2) asymetrické a hybridní konflikty, (3) technologickou transformaci ozbrojených konfliktů, a (4) erozi normativní autority a fragmentaci mezinárodněprávního řádu. Poslední aspekt se mimo jiné projevuje v tom, že na nové jevy státy odpovídají dokumenty *soft law*, což je ukázáno v dalších kapitolách a závěrech práce. Z ostatních nových jevů a výzev si autor pro důkladnější analýzu tři problémy, a to aktéry (soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti, PMSC), prostředky (zejm. autonomní zbraňové systémy) a prostředí ozbrojených konfliktů (doménu kyberprostoru a kosmického prostoru).

V 1. kapitole, která má trochu funkci rozšířeného úvodu, autor podává výklad některých pojmů, jako ozbrojený konflikt, mezinárodní právo ozbrojeného konfliktu, hybridní způsob vedení konfliktu a přímá účast na nepřátelství.

Vlastní jádro práce začíná kapitolou (2.) věnovanou dvěma z identifikovaných výzev. V této souvislosti autor nejprve ukazuje problém privatizace ozbrojených konfliktů, kde analyzuje pojem a postavení žoldnéřů v mezinárodním právu. Od toho pak odlišuje pojem a postavení PMSC a jejich zaměstnanců (kontraktorů) podle mezinárodního práva.

Kapitola 2.2 se pak zabývá otázkou autonomních zbraňových systémů, aplikací zásad MHP na tyto systémy, jakož i otázkami přičitatelnosti a odpovědnosti za použití autonomních zbraňových systémů v ozbrojeném konfliktu.

Ve 3. kapitole autor podává výklad vesmíru jako nové operační domény v současné (postmoderní) době. Zabývá se jak implementací vesmírné politiky NATO, tak zejména právními otázkami, které se vztahují k použití síly a kolektivní sebeobraně. V některých aspektech autor vidí analogii mezi kosmickým prostorem a pátou operační doménou (tj. kyberprostor). Z analyzovaných právních problémů zde zaujímá klíčové místo působnosti článku 5 Severoatlantické smlouvy (jako *lex specialis*) a článku 51 Charty OSN. Autor zde přesvědčivě dovozuje, že článek 5 NAT se s ohledem na prostorové vymezení (v čl. 6) neaplikuje na akce v kosmickém prostoru, což ale nevylučuje možnost kolektivní sebeobraně na základě čl. 51 Charty OSN a obecného mezinárodního práva. I v této kapitole má důležité místo analýza přičitatelnosti chování pro účely odpovědnosti státu za protiprávní chování. Autor správně dovozuje, že článek VI Kosmické smlouvy není zvláštním (sekundárním)

pravidlem přičitatelnosti. Jde spíše o povinnost dohledu (*due diligence*) nad aktivitami vládních agentur i soukromých subjektů. Stálo by však za to, aby se autor zamyslel nad tím, zda by státu mohla vzniknout odpovědnost nikoli za činnost těchto subjektů, ale za zanedbání vlastní povinnosti.

Práce je pak završena přiměřeně rozsáhlým, shrnujícím a zobecňujícím Závěrem (s. 101-111). Po formální stránce je práce napsána pečlivě, ve srozumitelném odborném jazyce, s minimem překlepů. Po obsahové stránce autor předkládá jasné a zdůvodněné argumenty, které jsou převážně přesvědčivé.

Ke každé práci, včetně tohoto habilitačního spisu, lze mít pochopitelně určité připomínky. V tomto případě bych upozornil na některé terminologické nepřesnosti. Jde zejména o tzv. *overall control* namísto *effective control* ve smyslu rozsudku MSD v případě Nicaragua v. USA (s. 29). Stejně tak je správný ekvivalent *grave breaches* „závažná porušení mezinárodního humanitárního práva“ (s. 46). Jedním z důležitých problémů, který se prolíná celou prací (v případě PMSC, autonomních zbraňových systémů i operací v kosmickém prostoru), je přičitatelnost. Zejména v případě jednání soukromých aktérů (PMSC nebo soukromých operátorů v kosmickém prostoru) připadá v úvahu více typů přičitatelnosti podle ARSIWA (funkční test podle čl. 5 nebo test kontroly podle čl. 8). To by bylo proto vhodné v diskusi vysvětlit. To jsou samozřejmě nikoli vady práce, ale spíše diskusní otázky.

Závěr:

Posuzovanou monografii JUDr. Daniela Bednára považuji za velmi zajímavé, kvalitní a užitečné dílo, které splňuje kritéria habilitační práce. Proto tuto habilitační práci plně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 2.9.2025

Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc., v. r.

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Autor: **JUDr. Daniel Bednár, PhD.**

Názov habilitačnej práce: ***Postmoderné výzvy medzinárodného práva ozbrojených konfliktov***

Oponent: ***doc. JUDr. Dagmar Lantajová, PhD., Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, Katedra medzinárodného práva a európskeho práva***

Habilitant sa uchádza o vedecko-pedagogický titul "docent" vedeckou prácou, ktorej cieľom je prostredníctvom analýzy medzinárodnoprávných noriem, právneho poriadku ako aj praxe Slovenskej republiky dospieť k poznaniu, či je právny poriadok Slovenskej republiky, ktorá je členským štátom Organizácie Spojených národov ako aj Organizácie Severoatlantickej zmluvy, schopný reagovať na identifikované postmoderné, resp. aktuálne výzvy medzinárodného práva ozbrojených konfliktov. Cieľ práce je možné dosiahnuť vďaka identifikácii nedostatkov tak v medzinárodnej ako aj vo vnútroštátnej právnej úprave a návrhu odporúčaní *de lege ferenda*. Predkladaná práca má 127 strán textu, z toho 16 strán tvorí zoznam použitej literatúry. Protokol o kontrole originality vykazuje zhodu 22,36%, pričom poukazuje na malý vplyv extrahovaného textu na kontrolu originality.

Výber témy a jej aktuálnosť:

Autorov výber témy habilitačnej práce je pochopiteľný vzhľadom na jeho odborné zameranie a osobnú prax v oblasti medzinárodného práva ozbrojených konfliktov. Aktuálnosť zvolenej témy nie je asi potrebné špeciálne zdôvodňovať vzhľadom na recentné konflikty vo svete, o ukončenie ktorých sa snažia takmer všetky relevantné subjekty medzinárodných vzťahov a členovia medzinárodného spoločenstva. Konkrétne môžeme spomenúť izraelsko-palestínsky konflikt, ktorý vyústil do hladomoru v Gaze, čo potvrdili aj štrnásť členovia Bezpečostnej rady Organizácie Spojených národov (iba Spojené štáty americké sa k tomuto záveru nepripojili) a uviedli, že tento hladomor je krízou spôsobenou človekom a preto vyzvali na okamžité, bezpodmienečné a trvalé prímerie, prepustenie všetkých rukojemníkov zadržovaných hnutím Hamas a inými skupinami, navýšenie humanitárnej pomoci do tejto oblasti a zrušenie obmedzení Izraela týkajúcich sa poskytovania humanitárnej pomoci. Možno

spomenúť aj napätie medzi Čínou a USA týkajúce sa Juhočínskeho mora či Taiwanu, aktuálnu situáciu v Sudáne či Haiti, ale najmä pre Slovenskú republiku asi najpálčivejší konflikt v susednom štáte, rusko – ukrajinský konflikt vyvolaný inváziou Ruska na Ukrajinu. To všetko potvrdzuje mimoriadnu aktuálnosť problematiky medzinárodného práva ozbrojených konfliktov.

Obsahové spracovanie práce:

Z hľadiska systematiky práca pozostáva z *Predhovoru*, ktorý k danej práci napísal doc. JUDr. Peter Vršanský, CSc., kde oceňuje prínos autorovej práce najmä v posudzovaní aktuálnych bezpečnostných otázok týkajúcich sa agresie Ruskej federácie voči Ukrajine, po nej nasleduje časť *Úvodom*, kde autor poukazuje na dôvody vypracovania tejto témy a v zásade v krátkosti predstavuje svoju habilitačnú prácu. Autor rozčlenil svoju prácu na tri základné kapitoly, ktoré sú následne členené na ďalšie podkapitoly.

Prvá kapitola sa venuje vymedzeniu základných pojmov ako napr. hybridné hrozby, organizovaná ozbrojená skupina, priama účasť na nepriateľstve (aj v prepojení na konflikt na Ukrajine), ale aj potrebe kategorizácie ozbrojeného konfliktu.

V rámci záveru tejto kapitoly autor poukazuje na potrebu revízie niektorých noriem medzinárodného humanitárneho práva aj vzhľadom na postmodernú teóriu ktorá poukazuje na krízu dichotómie ako napr. vojna - mier a pod. Bolo by žiadúce, **aby autor konkrétne pomenoval a zdôvodnil, ktoré normy medzinárodného humanitárneho práva by mali byť predmetom takejto revízie.**

Druhá kapitola identifikuje výzvy medzinárodného práva ozbrojených konfliktov, medzi ktoré zaraďuje tri základné a to privatizácia ozbrojených konfliktov, používanie autonómnych zbraňových systémov a vesmír ako novú operačnú doménu. Autor konštatuje, že vedenie ozbrojených konfliktov v 21. storočí je odlišné od konfliktov minulého storočia, najmä v súvislosti s privatizáciou vojenských operácií ako aj nasadzovaním nových technológií, predovšetkým autonómnych zbraňových systémov. Všetky tieto skutočnosti vplývajú aj na diskusiu týkajúcu sa otázky právnej zodpovednosti, ktorej sa autor venuje v rámci viacerých čiastkových témach. Vzhľadom na to by bolo vhodné zodpovedať otázku, či **je potrebné zavedenie novej zodpovednosti v medzinárodnom práve, ktorá by túto otázku riešila komplexne alebo by stačila aj čiastková úprava týkajúca sa napr. len osobitnej regulácie zodpovednosti pre vývoj a použitie autonómnych zbraňových systémov a umelej inteligencie?** V tejto súvislosti je aký názor autora na otázku, či má význam podporiť iniciatívu generálneho tajomníka OSN a prezidentky Medzinárodného výboru Červeného

kríža uzatvoriť novú medzinárodnú zmluvu stanovujúcu konkrétne zákazy a obmedzenia smrtiacich autonómnych zbraňových systémov?

Tretia kapitola sa dotýka charakteristiky vesmíru ako operačnej domény v postmodernej dobe. Autor sa tu venuje otázke militarizácie vesmíru, zameriava sa na implementáciu vesmírnej politiky NATO a pôsobnosť článku 5 Severoatlantickej zmluvy. Autor konštatuje, že aj keď sa táto zmluva prioritne nezaoberala svojim uplatnením aj na tento priestor, môže sa tak stať v budúcnosti v súvislosti s ozbrojeným útokom súvisiacim s kozmickým priestorom.

Ako posledná časť je zaradené *Záverom*, kde autor sumarizuje svoje najdôležitejšie výsledky vedeckého výskumu, odpovedá na výskumnú otázku a v tej súvislosti konštatuje, že Slovenská republika nepatrí medzi štáty, ktoré využívajú zazmluvnenie súkromných vojenských a bezpečnostných spoločností. Autor práce odporúča, aby boli do právneho poriadku zakomponované odporúčania Dokumentu z Montreux ako aj implementovanie záväzku z čl. 36 Dodatočného protokolu I. k Ženevským dohovorom z roku 1949 týkajúce sa záväzku posúdenia zbraní pred ich zavedením do výzbroje ozbrojených síl SR.

Metodológia a formálne spracovanie práce:

Habilitačná práca bola spracovaná využitím tradičných metód výskumu v oblasti práva. Formálne spracovanie práce je na výbornej úrovni, miera zhody je vzhľadom na prevalenciu vlastných autorových prác akceptovateľná. Z hľadiska syntaktu a gramatiky práca nevykazuje zásadné nedostatky. Práca s primárnymi i sekundárnymi zdrojmi, judikatúrou, ako aj literatúrou najmä cudzojazyčnej proveniencie je na veľmi dobrej úrovni.

Otázky k predloženej práci:

Otázky boli položené priebežne v rámci časti Obsahové hodnotenie práce.

Celkové hodnotenie práce a záver:

Na základe vyššie uvedených skutočností konštatujem, že predložená práca spĺňa kritériá štandardne vyžadované pre habilitačné práce. Autor v rámci tejto práce preukázal schopnosť tvorivo vedecky pracovať, závery formuluje vecne správne, primeraným vedeckým štýlom. Práca je spôsobilá byť podkladom pre kladné posúdenie oprávnenosti udelenia vedecko-pedagogického titulu "docent".

So zreteľom na uvedené preto

o d p o r ú č a m

prijat' prácu na obhajobu a po úspešnej obhajobe *navrhujem udeliť* JUDr. Danielovi Bednárovi, PhD. vedecko-pedagogický titul "*docent*" v študijnom odbore *teória a dejiny štátu a práva*.

V Trnave dňa 2. septembra 2025

doc. JUDr. Dagmar Lantajová, PhD., v. r.

Oponentský posudok k habilitačnej práci JUDr. Daniela Bednára, PhD., s názvom „Postmoderné výzvy medzinárodného práva ozbrojených konfliktov“

Úvod

Autor sa v predloženej habilitačnej práci zaoberá aktuálnymi výzvami ozbrojených konfliktov optikou aplikácie relevantných zásad a pravidiel medzinárodného práva. Pri jej vypracovaní využil nielen akademické ale aj profesionálne skúsenosti nadobudnuté počas svojho dlhoročného pôsobenia na Ministerstve obrany SR, v rámci ktorého aktívne pôsobil aj ako člen a podpredseda Výboru pre medzinárodné humanitárne právo.

Téma

Téma habilitačnej práce je vysoko aktuálna. Zoznam publikačnej činnosti autora potvrdzuje jeho dlhodobý odborný záujem o problematiku medzinárodného humanitárneho práva. Právna analýza je zasadená do kontextu dynamicky sa meniaceho prostredia súčasných ozbrojených konfliktov ovplyvneného najmä technologickým pokrokom a meniacou sa povahou jeho kľúčových aktérov. Ide o problematiku, ktorá má nielen akademický rozmer ale aj dôležité praktické implikácie. Práve odporúčania *de lege ferenda*, ktoré sa opierajú o závery ku ktorým autor dospel v rámci svojej analýzy, pridávajú práci osobitnú hodnotu.

Ciele

Práca má podľa autora dva základné ciele. Primárny cieľ formuluje ako výskumnú otázku: „Do akej miery je slovenský právny poriadok pripravený primerane reagovať na výzvy, ktorým medzinárodné humanitárne právo čelí?“. Dosiahnutie tohto cieľa je podmienené predchádzajúcou identifikáciou kľúčových výziev vyplývajúcich z rôznych vonkajších faktorov. Z pohľadu praxe sa javí ako dôležitý práve sekundárny cieľ práce, ktorým je na základe čiastkových záverov pokúsiť sa v práci navrhnúť konkrétne odporúčania *de lege ferenda*.

Metodológia

Autor používa tradičné metodologické postupy, ktoré v úvode vymenúva. Metódou právnej analýzy v kombinácii so syntézou čiastkových výstupov z jeho doterajšieho vedeckého bádania sa snaží zodpovedať výskumnú otázku formulovanú v úvode práce. Diskusiu na viacerých miestach vhodne dopĺňa historický exkurz (najmä v časti o žoldnierstve), kazuistika (ozbrojený konflikt medzi Ruskom a Ukrajinou) a prácu obohacujú odkazy na

relevantnú judikatúru Medzinárodného súdneho dvora, autoritatívne texty Medzinárodného výboru Červeného kríža a príklady dobrej praxe. Za úvahu možno stojí, či metóda komparácie použitá v časti týkajúcej sa posudzovania zbraní v USA, Spojenom kráľovstve či Austrálii (s. 75-76) by si nezaslúžila podrobnejšie rozpracovanie. Nepochybne originálnym prvkom je využitie umelej inteligencie (*ChatGPT*) pri hľadaní odpovede na otázku aplikácie Washingtonskej zmluvy v kozmickom priestore a následná polemika s jej výstupom.

Formálna stránka

Habilitačná práca má štandardnú úpravu akademického výstupu tohto typu, vrátane abstraktu v slovenskom a anglickom jazyku. Jazyk a štýl sú zrozumiteľné, text je prehľadne členený a dôležité pasáže sú primerane zvýraznené. Autor v práci použil primeraný poznámkový aparát. V texte sa s výnimkou niekoľkých drobných preklepov a gramatických chýb nevyskytujú vážnejšie formálne nedostatky. Autor pracoval s množstvom prameňov, ktoré primerane citoval. Kladne hodnotím skutočnosť, že pracoval s primárnymi i sekundárnymi zdrojmi, pričom veľká časť použitej literatúry je (vzhľadom na absenciu odbornej literatúry v slovenskom jazyku) v jazyku anglickom.

Štruktúra

Práca je rozčlenená na úvod, tri základné časti vnútorne rozdelené na podkapitoly a záver. Každá zo základných častí je ukončená čiastkovým záverom.

V prvej časti sa autor venuje vymedzeniu kľúčových pojmov ako sú „konflikt“, „priama účasť na nepriateľstve“, organizovaná ozbrojená skupina“ ale aj ťažkostiam pri definovaní kategórií ako sú „hybridný konflikt“.

Prvá časť slúži ako „premostenie“ k druhej časti, ktorá zachytáva súčasné vývojové tendencie medzinárodného bezpečnostného prostredia generujúce výzvy, po identifikácii ktorých sa autor zameriava na otázku interpretácie a aplikácie súvisiacich medzinárodnoprávných záväzkov štátov.

Pravdepodobne úmysel jasne odlíšiť režimy *ius in bello* a *ius ad bellum* viedol autora k vyčleneniu osobitnej tretej časti, ktorá sa venuje novej operačnej doméne ozbrojeného konfliktu, ktorou je vesmír.

Obsahová stránka

Obsah práce sa sústreďuje na tri hlavné okruhy problémov.

Prvým je privatizácia ozbrojených konfliktov a s tým súvisiaca meniac sa povaha aktérov súčasných ozbrojených konfliktov. Okrem prevalencie vnútroštátnych ozbrojených konfliktov je vstup súkromných prvkov do sféry, ktorá v minulosti bola doménou štátov, typickým znakom súčasných konfliktov často realizovaných v akejsi „šedej zóne“. Nie je preto prekvapením, že autor pomerne veľa priestoru venuje prehľbujúcej sa asymetrii v súčasných konfliktoch a rozšírením prvkov hybridného spôsobu vedenia vojny. Veľa priestoru venuje otázke definície „žoldniera“, a to aj v kontexte súčasného znenia Trestného zákona a fenoménu „vojnového turizmu“ ako aj jeho vzťahu ku konceptu tzv. súkromných vojenských spoločností (*PMCs*). Autor rozoberá chýbajúce povinnosti *PMCs* podľa medzinárodného práva a právne postavenie ich zamestnancov a ich možného posudzovania optikou inštitútu „kombatanta“. Poukazuje na nedostatky a medzery v systéme *hard law* (osobitne v súvislosti s otázkou atribúcie) a ako alternatívu ponúka niektoré iniciatívy v rámci *soft law* (*ICoC* a *Dokument z Montreux*). V súvislosti s *PMCs* navrhuje novelizáciu zákona o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti.

V diskusii o druhom veľkom okruhu problémov sa autor venuje téme autonómnych zbraňových systémov a miere ľudskej kontroly, resp. ľudskému korektívu v procese rozhodovania (*in the loop, on the loop, out of the loop*) a na to nadväzujúcej komplexnej otázke vyvedenia právnej zodpovednosti. Dospel k paradoxnému záveru, že *LAWS* môžu mať za určitých okolností pri správnej aplikácii zásad a noriem medzinárodného práva v porovnaní s človekom určitú výhodu. V tejto kapitole sa osobitne venuje otázke právneho posúdenia nových typov zbraní v zmysle č. 36 Dodatočného protokolu I k Ženevským dohovorom s konkrétnym odporúčaním zahrnúť tento mechanizmus v podmienkach SR (a to aj vo forme predpisov podzákonného charakteru) do procesu tzv. vojskových skúšok. V tretej tematickej kapitole sa autor venuje militarizácii kozmického priestoru a vesmíru ako novej operačnej domény najmä v kontexte aplikácie čl. 51 Charty OSN a čl. 5 Severoatlantickej zmluvy. Autor analyzuje príslušné zmluvné záväzky vyplývajúce zo základných nástrojov v oblasti kozmického práva v spojení s pravidlami týkajúcimi sa zodpovednosti štátov za medzinárodné protiprávne konanie a otázkou pričítateľnosti útoku štátu (technická, politická, právna).

Doplňujúce otázky oponenta:

1. V súvislosti s autorovým odporúčaním ku konvergencii právnych režimov (s. 75) existujú dnes nejaké rozumné dôvody na zachovanie dichotómie pravidiel medzinárodného práva vzťahujúcich sa na medzinárodný ozbrojený konflikt a na ozbrojený konflikt, ktorý nemá

medzinárodnú povahu? Ako do procesu harmonizácie vstupuje rozvoj pravidiel medzinárodného trestného práva vo forme dodatkov k Rímskemu štatútu Medzinárodného trestného súdu?

2. Autor na s. 16-17 predstavil klasifikáciu „netradičných“, „hybridných“ resp. „preklenených“ konfliktov. Do akej kategórie by zaradil nedávny konflikt na území Sýrie?
3. Vo svetle prebiehajúceho ozbrojeného konfliktu medzi Ruskom a Ukrajinou, za akých podmienok sa tretí štát začne považovať za stranu konfliktu? Akú relevanciu majú dodávky zbraní a vojenskej techniky, poskytovanie výcviku príslušníkom ozbrojených síl (na území strany konfliktu alebo na území tretieho štátu), poskytovanie spravodajských informácií pri určovaní/zameriavaní cieľov vojenských útokov, a pod.?
4. Autor na s. 37 spochybňuje univerzálny charakter Medzinárodného dohovoru proti verbovaniu, využívaniu, financovaniu a výcviku žoldnierov. Na druhej strane na s. 58 odporúča, aby jedným z opatrení bola jeho ratifikácia Slovenskou republikou? Je možné navrhovaný cieľ (kriminalizáciu určitého konania) dosiahnuť aj bez zdĺhavého prijímania osobitného medzinárodnoprávného nástroja?
5. Akým spôsobom právne nezáväzný *Dokument z Montreux* modifikuje medzinárodnoprávne záväzky štátov, ktoré sa ho rozhodli podporiť (s. 54)?

Záver

Autor v predloženej práci preukázal schopnosť samostatnej vedeckej činnosti na požadovanej akademickej úrovni. Habilitačná práca je uceleným pôvodným dielom a prínosným zdrojom informácií na vyvolanie vedeckého záujmu o túto problematiku a ďalšie komplexné bádanie v tejto oblasti v budúcnosti. Po úspešnej obhajobe a splnení ďalších zákonom predpísaných podmienok odporúčam uchádzačovi udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“.

V Haagu dňa 1. septembra 2025

JUDr. Peter Klanduch, PhD., LL.M., M.A.